

bolică, a fragilității. Ea este fiorul, fantasma iubirii. În rol, naivitatea îi este suport pentru întreținerea unei emoții în rostire. *Romeo* din fața ei este jucat de un actor experimentat de acum, cu reușite în exprimări agresive sau ironice, controlate, pe nume Cătălin Ursu. Postura de îndrăgostit îl prinde mai puțin, actoricește însă el se descurcă destul de bine, chiar dacă își crispează starea pentru a sugera suferința. Jocul își urmează cursul, doar fluxul emoțional dintre îndrăgostiți nu răzbate firesc, convingător. Dar percepția regizorală a libertății de alegere funcționează.

Un rol special, cu luciditate și participare firească, face Alina Reus în *Doica*, relația ei afectivă cu Julieta (chiar între cele două interprete) e molipsitoare și transmite iluzia siguranței. Natural și veridic este *Părintele Lorenzo* al lui Ion Rizea, personaj cu un interior misterios dedus tocmai prin umanizarea lui în fața îndrăgostiților. Scenele grupurilor, în vivacitatea lor, funcționează sub impulsurile unei mișcări coordonate (Mircea Dragu). Individualizări obțin Alecu Reus (*Benvolio*), Colin Buzoianu (*Mercutio*), Victor Manovici (*Tybalt*), Benone Viziteu (*Ducele*).

În viziunea spectacolului său, regizorul Rahim Burhan a acordat întâietate temei sale atât de dragi și de actuale. Dacă iubirea i-ar fi fost miza, montarea ar fi presupus alte condiții de abordare. În *Romeo și Julieta*, Shakespeare însuși a sacrificat iubirea pe altarul libertății. Anume, libertatea de a iubi. Timpul multiplică nuanțele. Calitatea este importantă.

Teatrul Național Timișoara – *Romeo și Julieta* de William Shakespeare. Traducerea: Gianina Jinaru. Un spectacol de Rahim Burhan. Scenografia: Velica Panduru. Muzica: Dan Simion. Light design: Lucian Moga. Mișcarea scenică: Mircea Dragu. Asistent scenografie: Alpar Albert. Translator: Dejan Perinacz. Cu: Cătălin Ursu (*Romeo*), Dianna Praskot (*Julieta*), Ion Rizea (*Părintele Lorenzo*), Colin Buzoianu (*Mercutio*), Victor Manovici (*Tybalt*), Alecu Reus (*Benvolio*), Benone Viziteu (*Ducele*), Georg Peetz (*Montague*), Paula Maria Frunzetti (*Lady Montague*), Romeo Ioan (*Capulet*), Ana Maria Cojocar (Lady Capulet), Alina Reus (*Doica*), Ioan Strugaru (*Paris*), Marius Lupoianu (*Abraham*), Adrian Jivan (*Samson*), Nicolae Pârvulescu (*Gregorio*), Cristian Brătoiu (*Balthasar*). Sonete interpretate de: Valentina Cotinschi, Irene Flamann Catalina. Orchestra: Iuliana Birtea (violă), Sebastian Boboiciov (fagot), Gianluca Vanzelli (flaut). Premiera: 30 mai 2010.

Absurdul care ne urmărește

Studioul 5 se află la ultimul etaj al Teatrului Național din Timișoara, cu un balcon deasupra celui principal, de unde a început Revoluția din Decembrie '89. Pe aici sunt îndrumați spectatorii care pot arunca în trecere o privire spre Catedrală, înainte de a intra în sala ce îi surprinde cu aceeași vedere proiectată pe fundalul scenic. Adică un joc dublu de imagine, propus cu scopul de a sugestiona o posibilă localizare a ceea ce urmează să se întâmple. Întru această idee, titlul piesei lui Sławomir Mrożek, *Privești minunată*, a suferit o adecvare, fiind numit, de către regizorul Sabin Popescu, *Privești minunată spre Catedrală*.

Acest text (component al unui diptic, de fapt), jucat la Național în premieră absolută, pare de-a dreptul surprinzător. Dramaturgul octogenar (din 26 iunie anul acesta) atacă în actualitate tema terorismului. Un alt Mrożek, cumva? Adică, polonezul citat deseori printre continuatorii *teatrului absurdului* să abordeze oare într-o altă manieră, mai conectată la prezent, istoria (obsesia predilectă a pieselor sale) cu anomalii și derizoriul ei? Tema însăși se evidențiază între absurditățile de azi,

care fac istorie. Iar în centru se află omul înrolat până la limita dezumanizării. Scriitura textului probează mijloacele folosite în piesele anterioare: abordare sintetică, abruptă, surprinzătoare, dar și tranșantă în finalul șocant, definitiv caracterial, purtând pecetea unei istorii.

O turistă dă năvală într-un muzeu, la o oră fără public, și ajunge în camera supraveghetorului, pe care îl trezește din somn. Întâlnirea, surprinzătoare, îi amuză până la urmă pe amândoi, conversația îi face să fie comunicativi, își descoperă numele, și jocul debutează. Cei doi interpreți Damian Oancea (*Nick*) și Laura Avarvari (*Mary Lou*) conduc acest joc pe muchie, în replici scurte, de la simpla curiozitate la suspiciune, ambiguitate, sinceritate și apropiere.

Ca într-un început de idilă, Nick și Mary se testează pentru a-și afla identitățile, mimează chiar un scenariu distractiv, dar reiau dialogul în scenariul lansat de ei înșiși ca modalitate de a se deconspira. Actorii au de făcut un joc dublu, neuitând că personajele lor se duelează în cuvinte, cu amuzament și ironie, dar cu o îndoială permanentă, fie și în subconștient. Cum e cazul lui Nick, a cărui suspiciune iese la iveală, când în perspectiva priveliștii îi apare un bărbat care le ține sub observație fereastra.

Replicile devin tăioase și fiecare își folosește abilitatea pentru a-l determina pe celălalt să fie sincer. Mary recunoaște că bărbatul acela este soțul ei care o obosește cu gelozia lui. De aceea s-a și abătut pe la muzeu. Numai că Nick, informat și perspicace, nu cedează și apelează în continuare la sinceritatea ei. Sigur, soțul este angajatul unui serviciu de urmărire a teroriștilor și, sigur, el, Nick, este teroristul căutat, dar a fost șters din acte ca fiind dat mort. Ceea ce Mary știe de acum.

În această bruscă, violentă confesiune reciprocă, unde i-a adus jocul nevinoat, Mary devenind captiva teroristului (căutat, să zicem, și după moartea înscenată), între ei se petrece o scurtă idilă (doar cu îmbrățișări sugerate scenic), ca o defulare. Pentru adevărul șocant Mary este lăsată să plece și chiar optează să se retragă, știind că teroristul deghizat o poate lichida cu arma lui cu lunetă. Ceea ce se întâmplă, lunetistul ochind cu alte gloanțe și porumbeii din piață. Adică, sentimental îndurerat, dar neabătându-se de la principiu și cod. Ecou al teatrului absurdului (în propria creație chiar), piesa dramaturgului octogenar ne amintește că absurditatea, în limita ei umană, ne urmărește istoricește. Aceasta este atenționarea șocantă din textul lui Mrožek, jucat în premieră absolută. Drept pentru care (nefiind cunoscut) i-am desprins subiectul din dialogul expresiv, în limbaj și ipostaze, al interpreților Damian Oancea și Laura Avarvari, care parcurg, metaforic vorbind, o punte între ludic și tragic. Un rol adecvat are muzica lui Ilie Stepan, cu insinuări de voce complementară, ca și imaginile din proiecția video a lui Marius Mateșan. La ieșire, spectatorii, sugestionați de vizionare, se opresc în balcon cu privirile spre Catedrală. Minunată priveliște, acum, și cu siguranță de la spectacol gândul li se întoarce spre Revoluția din piață.

Regizorul Sabin Popescu apelează cu predilecție la sugestii de captare a publicului. N-a izbutit să-l aducă pe dramaturg la premieră, a fost prezent însă domnul Jaroslav Godun, directorul Institutului Cultural Polonez de la București.

Teatrul Național Timișoara – Priveliște minunată spre Catedrală de Sławomir Mrožek. Traducere: Stan Velea. Versiunea scenică: Sabin Popescu. Un spectacol de Sabin Popescu. Decoruri: Zsolt Fehervari. Costume: Krisztina Nagy. Muzica: Ilie Stepan. Video: Marius Mateșan. Light design: Florian Putere. Cu: Damian Oancea (*Nick*), Laura Avarvari (*Mary Lou*). Premiera absolută: 29 aprilie 2010.